

Elia — Laharana Valo

Jeriko

Jeff Pippenger

2023-10-09

Tamin'ny fiandohan'ny Isiraely ara-bakiteny fahiny sy koa tamin'ny fiandohan'ny Isiraely ara-panahy maoderina, teo amin'ny fiampitana ny Ranomasina Mena, ary avy eo tamin'ily fahadisoam-panantenana lehibe, dia nanomboka andiana fizahan-toetra nifanesy sy nandroso, izay tonga tamin'ny farany ho amin'ily fitsapana farany. Ny tsy fahombiazana tamin'io fitsapana farany io, ao amin'ny bokin'ny Nomery sy ao amin'ny tantaran'ny Millerita, no manamarika ny fiandohan'ny fitsidiham-pahabangan-tany.

“Nandritra ny efapolo taona no nanakanan'ny tsi-finoana sy ny fimonomononana ary ny fikomiana ny Isiraely fahiny tsy hiditra tao amin'ny tany Kanana. Ireo ota ireo ihany no nampitarazoka ny fidiran'ny Isiraely ankehitriny ao amin'ily Kanana any an-danitra. Tsy tamin'ny tranga iray akory no nisy tsiny ny teny fikasan'Andriamanitra. Ny tsi-finoana sy ny firaketana amin'izao tontolo izao, ary ny tsy fanokanana tena, mbamin'ny fifandirana eo amin'ny vahoakan'ny Tompo izay milaza Azy, no nitazona antsika teto amin'ity tontolon'ny ota sy alahelo ity nandritra ny taona maro tokoa.

“Mety tsy maintsy mbola hijanona eto amin'ity izao tontolo izao ity mandritra ny taona maro isika noho ny tsy fankatoavana, tahaka ny zanak'Isiraely; nefa noho ny amin'i Kristy, dia tsy tokony hanampy ota amin'ny ota ny olony amin'ny fiampangana an'Andriamanitra ho tompon'andraikitra amin'ny vokatra ny lalana ratsy nofidiny.” Evangelism, 696.

Tamin'ny faran'ny tantaran'ny Isiraely fahiny, tahaka ny tany am-piandohana, dia nisy fizahan-toetra nandroso tsikelikely izay nifarana tamin'ny nitondrana ny Isiraely ara-bakiteny fahiny ho babo tany Babylona. Amin'ny faran'ny Isiraely ara-panahy ankehitriny, izy ireo koa dia hiatrika fizahan-toetra mandroso tsikelikely. Izany dingana izany dia mifarana rehefa voaongana amin'ny lalàn'ny Alahady ny Advantista Laodikia. Tahaka ny tamin'ny Isiraely fahiny, ny Isiraely ankehitriny dia ho entina ho babo any amin'i Babylona ara-panahy.

Ny hetsika Millerita izay nanomboka ara-paminaniana tamin'ny 1798, ary nifarana tamin'ny fomba ofisialy tamin'ny 1863, dia tandindon'ny hetsiky ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina izay nanomboka tamin'ny 1989 ary mifarana amin'ny famaranana ny fotoam-pahasoavana ho an'ny olombelona sy ny Fiavian'i Kristy fanindroany. Eo anelanelan'ny fiakaran'ny hetsika Millerita sy ny fahatongavan'ily hetsika mahery an'ny anjely fahatelo dia misy ny tantaran'ny fiangonana Laodiseana Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito voasoratra ara-dalàna.

“Ny elanelana teo amin'i Sinay sy Kadesy, teo amin'ny sisin-tanin'i Kanana, dia dia lavitra iraika ambin'ny folo andro monja; ary noho ny fanantenana hiditra haingana ao amin'ily tany soa sy tsara no nanohizan'ny antokon'ny Isiraely ny diany, rehefa nomen'ny rahona tamin'ny farany ny famantarana hirosoana. Jehovah efa nanao fahagagana tamin'ny nitondrany azy ireo

nivoaka avy tany Egipta, koa fitahiana manao ahoana no tsy azon'izy ireo nantenaina ankehitriny, rehefa nanao fanekena tamin'ny fomba ofisialy izy ireo hanaiky Azy ho Mpanjakany, ary efa nekena ho vahoaka voafidin'ny Avo Indrindra?" Patriarchs and Prophets, 376.

Ny dia fohy tokony ho nataon'izy ireo dia niafara tamin'ny efa-polo taona noho ny tsy finoany sy ny tsy fankatoavany. Raha naneho finoana niorina tamin'ilay fanafahana lehibe azy ireo hiala tamin'ny fanandevozana izy, dia ho niampita tsy ela ny ony Jordana ka ho niditra tao amin'ny Tany Nampanantenaina. Ny sakana voalohany taorian'izany dia ho ilay sakana ihany izay noresen'i Josoa tatỳ aoriana. Rehefa afaka efa-polo taona, dia niala avy tany an-efitra ho any amin'ny Tany Nampanantenaina ny Isiraely ara-bakiteny, ary Jeriko no dingana voalohany nataony, sady mijoro ho tandindon'ny herin'Andriamanitra ho famonjena ho an'izay rehetra mino. Jeriko koa dia tandindon'ilay asa izay tokony ho natrehin'ny hetsika Millerita tamin'ny 1863, nefa nihemotra nankany an-efitra izy ireo. Ny tandindon'i Elia dia mifandray mivantana amin'ny tandindon'i Jeriko, ary mahaso ny mandinika ny fifandraisan'i Elia ara-tantara tamin'i Jeriko.

Ary ny sisa amin'ny asan'i Omry izay nataony, sy ny heriny izay nasehony, moa tsy voasoratra ao amin'ny bokin'ny tantaran'ny mpanjakan'ny Isiraely va? Ary Omry dia nodi-mandry any amin'ny razany ka nalevina tany Samaria; ary Ahaba zanany no nanjaka nandimby azy. Ary tamin'ny taona fahavalo amby telopolo nanjakan'i Asa, mpanjakan'ny Joda, no nanombohan'i Ahaba, zanak'i Omry, nanjaka tamin'ny Isiraely; ary Ahaba, zanak'i Omry, dia nanjaka tamin'ny Isiraely tany Samaria roa amby roa-polo taona. Ary Ahaba, zanak'i Omry, nanao ratsy teo imason'i Jehovah mihoatra noho izay rehetra talohany. Ary izao no niseho: toy ny zavatra maivana taminy ny nandeha tamin'ny fahotan'i Jeroboama, zanak'i Nebata, ka dia nalainy ho vady Jezebela, zanakavavin'i Etobala, mpanjakan'ny Sidoniana; ary lasa nanompo an'i Bala izy ka niankohoka taminy. Ary nanangana alitara ho an'i Bala tao an-tranon'i Bala izy, izay naoriny tany Samaria. Ary Ahaba nanao Aseraha; ary Ahaba nanao mihoatra noho ny mpanjakan'ny Isiraely rehetra izay talohany mba hampahatezitra an'i Jehovah, Andriamanitry ny Isiraely. Tamin'ny androny no nanorenan'i Hiela Betelita an'i Jeriko; tamin'i Abirama lahimatoany no nametrahany ny fanorenany, ary tamin'i Segoba zanany faralahy no nananganany ny vavahadiny, araka ny tenin'i Jehovah izay nolazainy tamin'ny alalan'i Josoa, zanak'i Nona. Ary Elia Tisbita, izay isan'ny mponina tany Gileada, niteny tamin'i Ahaba hoe: Raha velona koa Jehovah, Andriamanitry ny Isiraely, Izay ijoroako eo anatrehany, dia tsy hisy ando na ranonorana amin'ireto taona ireto, afa-tsy araka ny teniko. 1 Mpanjaka 16:27–17:1.

Ny fifanandrinana izay nananan'i Elia tamin'ireo andriamanitr'i Ahaba sy Jezebela teo an-Tendrombohitra Karmela dia valin'ny fivadiham-pinoan'ny mpanjaka fahafiton'ny fanjakana avaratr'i Isiraely, izay “nanao mihoatra noho ny mpanjakan'ny Isiraely rehetra talohany hampahatezitra an'i Jehovah Andriamanitry ny Isiraely.” Ny teny hoe “hampahatezitra” ao amin'io andalana io dia manondro ny “andro nampahatezitra”, izay nasehon'ny fitsapana fahafolo ao amin'ny Nomery efatra ambin'ny folo. Ny nampahatezitra an'Andriamanitra nataon'i Ahaba dia nisolo tena ny farany amin'ireo fitsapana folo izay nateraky ny tatitra ratsy nataon'ireo mpisafio tany folo ao amin'ny Nomery efatra ambin'ny folo. Koa izany dia maneho ny fitsapana farany ho an'ny hetsika Millerita sy ny fitsapana farany ho an'ny iray hetsy sy efatra alina amby efatra arivo.

Koa araka ny ilazan'ny Fanahy Masina hoe: Anio, raha hihaino ny feony hianareo, aza manamafy ny fonareo, tahaka ny tamin'ny fihantsiana, tamin'ny andro fakam-panahy tany an-efitra. Hebreo 3:7, 8.

Tamin'ily "andron'ny fihantsiana" ara-paminaniana izay nasehon'i Ahaba, dia nivavaka ny mpaminany Elia mba, raha ilaina izany, hampidin'Andriamanitra fitsarana amin'ny Isiraely, mba hibe-bahan'ny olony amin'ny fahotana izay niarahany nandray anjara.

Ny vahoakan'i Isiraely dia very tsikelikely ny fahatahorany sy ny fanajany an'Andriamanitra, mandra-pahatonga ny teniny tamin'ny alalan'i Josoa tsy hanan-kery teo aminy. "Tamin'ny androny no nanorenan'i Hielà Betelita an'i Jeriko; tamin'i Abirama lahimatoany no nametrahany ny fanorenany, ary tamin'i Segoba zandriny indrindra no nananganany ny vavahadiny, araka ny tenin'i Jehovah, izay nolazainy tamin'ny alalan'i Josoa, zanak'i Nona."

"Raha nihemotra hiala tamin'ny finoana i Isiraely, Elia kosa dia nijanona ho mpaminanin'Andriamanitra mahatoky sy marina. Nalahelo mafy ny fanahiny mahatoky raha nahita izy fa ny tsy finoana sy ny tsy fivadihana dia nampisaraka haingana ny zanak'i Isiraely tamin'Andriamanitra, ary nivavaka izy mba hamonjen'Andriamanitra ny olony. Nifona fatratra izy mba tsy handavan'ny Tompo tanteraka ny olony mpanota, fa mba hampiasany fitsarana, raha ilaina, hanaitra azy ireo ho amin'ny fibebahana, ary tsy hamelany azy handroso bebe kokoa hatrany amin'ny ota ka hihantsy Azy handringana azy amin'ny maha-firenena azy."

"Ny hafatry ny Tompo dia tonga tamin'i Elia mba hankany amin'i Ahaba hitondra ny fanamelohana ny fitsarany noho ny fahotan'ny Isiraely. Nandeha andro aman'alina Elia mandra-pahatongany teo amin'ny lapan'i Ahaba. Tsy nangataka lalana hiditra izy, ary tsy niandry mba hampahafantarina amin'ny fomba ofisialy. Tampoka tsy nampoizin'i Ahaba, Elia no indro mijoro eo anatrehan'ily mpanjakan'i Samaria, izay talanjona, amin'ny fitafiana marokoroko fanaon'ny mpaminany. Tsy nanao fialan-tsiny noho ny fisehoany tampoka tsy nisy fanasana izy; fa nanandratra ny tanany ho any an-danitra kosa, ka nanamafy tamim-pomba manetriketrika tamin'ily Andriamanitra velona, Izay nanao ny lanitra sy ny tany, ny amin'ireo fitsarana izay ho tonga amin'ny Isiraely: 'Tsy hisy ando na ranonorana amin'izao taona izao, afa-tsy araka ny teniko.'"

"Ity fanamelohana manaitra ny amin'ny fitsaran'Andriamanitra noho ny fahotan'ny Isiraely ity dia nidona tahaka ny tselatra varatra tamin'ily mpanjaka nihemotra tamin'ny finoana. Toa toran-kovitra noho ny hagagana sy ny tahotra izy; ary talohan'ny hahafahany miverina amin'ny fahagagany, dia nanjavona tampoka i Elia, tsy niandry akory hahita ny vokatry ny hafany, araka ny nahatongavany tampoka ihany. Ny asany dia ny hilaza ny tenin'ny loza avy amin'Andriamanitra, ary dia nisintaka avy hatrany izy. Ny teniny no nanidy ny haren'ny lanitra, ary ny teniny ihany no fanalahidy tokana izay afaka manokatra azy indray." Testimonies, boky faha-3, 273.

Nanadino fa hadinon'i Isiraely fa nandrara azy mafy i Josoa mba tsy hifanerasera amin'ireo firenena jentilisa, ary tsy hanorina indray an'i Jeriko na oviana na oviana. Na dia fanehoana lehibe tokoa ny herin'Andriamanitra aza ny ady tao Jeriko ary tandindon'ny fampanantenan'Andriamanitra hitarika ny olony ho any amin'ny Tany Nampanantenaina, dia nisy

koa fahotana sy ozona ary fanafahana nifandray tamin'i Jeriko. Ny "fahotana" dia an'i Akana, izay naniry mafy ny harena sy ny hery miasa mangina tao Jeriko; ny "ozona" dia napetraka tamin'izay olona rehetra hanorina indray an'i Jeriko; ary Rahaba, ilay vehivavy janga, no naneho ny "fanafahana". Akana naniry ilay akanjo babyloniana tsara tarehy. Nihevitra izy fa afaka manafina ny fahotany, tahaka an'i Adama sy Eva izay nitady hanafina ny fahotany tamin'ny fitafiana ravin'aviavy. Akana naniry ilay fanambinana izay nasehon'i Jeriko, ary niriny ny hifandray amin'i Babylona.

Jeriko dia aseho ho tandindon'ny asa fitondrana ny hafatry ny anjely fahatelo ho amin'izao tontolo izao, nefa koa izy mitondra fampitandremana momba ny fahotan'ny fitiavana sy fitokisana amin'izao tontolo izao. Ny tandindon'i Jeriko dia ahitana koa ozona manohitra ny fanorenana indray an'i Jeriko, ary Rahaba kosa misolo tena ireo izay mbola ao Babylona ka mivoaka rehefa ambara ny antso mafy ataon'ny anjely fahatelo.

Nalahelo ny fanahin'i Elia mahatoky. Nirehitra ny fahatezerany, ary saro-piaro noho ny voninahitr'Andriamanitra izy. Hitany fa nilentika tao anatin'ny fivadiham-pinoana mampahatahotra Isiraely. Ary raha tsaroany ny zava-dehibe nataon'Andriamanitra ho azy ireo, dia resin'alahelo sy hagagana izy. Kanefa izany rehetra izany dia hadinon'ny ankamaroan'ny olona. Nankeo anatrehan'i Jehovah izy, ary tamin'ny fanahy voagejan'ny fangirifiriana dia nitalaho mba hamonjy ny olony Izy, na dia amin'ny alalan'ny fitsarana aza raha tsy maintsy izany. Nitalaho tamin'Andriamanitra izy mba hihazonany amin'ny vahoakany tsy mankasitraka ny ando sy ny ranonorana, dia ireo haren'ny lanitra, mba hahitan'i Isiraely mpivadi-pinoana foana amin'ny andriamaniny, dia ny sampiny volamena sy hazo ary vato, ary ny masoandro sy ny volana ary ny kintana, mba hanondraka sy hampanankarena ny tany ka hampamoa azy be dia be. Nolazain'i Jehovah tamin'i Elia fa efa nohenoiny ny fivavahany, ary hihazona ny ando sy ny ranonorana amin'ny olony Izy mandra-piverin'izy ireo aminy amin'ny fibebahana.

“အဘုရားသခင်သည် မိမိ၏လူတို့ကို ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရုပ်တုကိုးကွယ်သော လူမျိုးတို့နှင့် ရောနှောပေါင်းသင်းခြင်းမှ အထူးကာကွယ်တားမြစ်တော်မူခဲ့သည်။ အကဲဖြတ်မှုကား၊ လူတို့၏စိတ်နှလုံးများသည် ဆွဲဆောင်မှုရှိသော တစ်အုပ်များနှင့် ဘုရားရှိခိုးရာဌာနများ၊ ဗိမာန်များနှင့် ယဇ်ပလ္လင်များက ဖြောင့်လှည့်ဖြင့်ခံရမည်ကို ဖြစ်သည်။ ထိုအရာများကို အာရုံခံစားမှုများကို ဖျက်ဆီးလှည့်ပတ်စေ၍ လူတို့၏စိတ်ထဲတွင် အဘုရားသခင်၏နာမကို အစားထိုးယူနိုင်စေရန် အလွန်ကုန်ကျစရိတ်ကြီးမြား၍ ဆွဲဆောင်ဖွယ်ကောင်းသည့် ပုံစံဖြင့် စီစဉ်ပြင်ဆင်ထားကြသည်။”

“Ny tanànan'i Jeriko dia natokana ho amin'ny fanompoan-tsampy faran'izay tafahoatra. Nanankarena indrindra ny mponina tao, nefa ny harena rehetra izay nomen'Andriamanitra azy dia noheveriny ho fanomezan'ireo andriamaniny. Nanana volamena sy volafotsy be dia be izy; kanefa, tahaka ny olona talohan'ny Safodrano, dia ratsy fitondran-tena sy niteny ratsy an'Andriamanitra izy, ary nanevateva sy nampahatezitra ny Andriamanitry ny lanitra tamin'ny asany ratsy. Nifoha hanohitra an'i Jeriko ny fitsaran'Andriamanitra. Tany fiarovana mafy izy io. Nefa ny Kapitenin'ny tafiky Jehovah tenany mihitsy no tonga avy any an-danitra hitarika ny tafiky ny lanitra hanafika ilay tanàna. Ny anjelin'Andriamanitra no nandray ny manda vaventy ka nampianjera izany tamin'ny tany. Efa nilaza Andriamanitra fa ny tanànan'i Jeriko

dia tokony ho voaozona, ary ho levona avokoa ny zavatra rehetra afa-tsy Rahaba sy ny ankohonany. Ireo dia hovanjena noho ny hatsaram-panahy nasehon'i Rahaba tamin'ireo iraky ny Tompo. Ny tenin'i Jehovah tamin'ny olona dia izao: 'Ary ianareo, tandremo indrindra ny tenanareo amin'ilay zavatra voaozona, fandrao tonga voaozona ianareo, raha maka amin'ilay zavatra voaozona, ka ataonareo voaozona ny tobin'ny Isiraely, ary mampidi-doza azy.' 'Ary tamin'izany andro izany Josoa dia nampianiana azy ireo hoe: Hozonina eo anatrehan'i Jehovah ny lehilahy izay hitsangana ka hanorina indray ity tanàna Jeriko ity; amin'ny lahimateoany no hametrahany ny fanorenany, ary amin'ny zandriny lahy no hananganany ny vavahadiny.'"

"Zava-nisongadina indrindra Andriamanitra momba an'i Jeriko, fandrao ho voasariky ny zavatra izay nivavahan'ny mponina ny olona, ka hivily amin'Andriamanitra ny fony. Niaro ny olony Izy tamin'ny didy mazava sy hentitra indrindra; kanefa, na dia teo aza ny didy lehibe sy manetriketrika avy tamin'Andriamanitra tamin'ny alalan'ny vavan'i Josoa, dia sahin'i Akana ihany ny nandika izany. Ny fieremany no nitarika azy haka tamin'ireo haren-dratsy izay noraran'Andriamanitra tsy hokasihiny, satria teo amboniny ny ozon'Andriamanitra. Ary noho ny fahotan'ity lehilahy ity, dia tonga malemy tahaka ny rano teo anatrehan'ny fahavalony ny Isiraelin'Andriamanitra."

"Josoa sy ny loholon'i Isiraely dia tao anatin'ny fahoriana lehibe. Niankohoka teo anoloan'ny fiaran'Andriamanitra izy ireo tamin'ny fanetren-tena lalina indrindra, satria tezitra tamin'ny olony Jehovah. Nivavaka sy nitomany teo anatrehan'Andriamanitra izy ireo. Ary niteny tamin'i Josoa Jehovah hoe: 'Mitsangàna; nahoana ianao no miankohoka toy izany amin'ny tavanao? Efa nanota Isiraely, ary nandika koa ny fanekeko izay nandidiako azy izy; fa naka tamin'ny zavatra voaozona aza izy, sady nangalatra koa, ary namitaka koa, ka napetrany tao amin'ny fananany aza izany. Koa noho izany dia tsy nahatohitra teo anoloan'ny fahavalony ny Zanak'Isiraely, fa nitodika lamosina teo anoloan'ny fahavalony, satria voaozona izy; ary tsy homba anareo intsony Aho, raha tsy fongorinareo tsy ho eo aminareo ilay zavatra voaozona.'"

"Naseho tamiko fa eto Andriamanitra dia manambara ny fomba ijereny ny ota eo amin'ireo izay milaza tena ho vahoakany mitandrana ny didiny. Ireo izay nomem-boninahitra manokana tamin'ny naha-vavolombelon'ny fisehoana mahatalanjona amin'ny heriny, tahaka ny Isiraely fahiny, ary izay mbola sahy tsy hiraharaha ny toromarika mazava nambarany, dia ho lasibatra ny fahatezerany. Tiany hampianarina ny olony fa ny tsy fankatoavana sy ny ota dia tena maharikoriko Azy indrindra ka tsy azo heverina ho zavatra maivana." Testimonies, boky faha-3, 263, 264.

Ny tantaran'i Jeriko dia ahitana fampitandremana mba tsy hatoky ny hery sy ny voninahitry ny tanàna ratsy fanahy sy manan-karena araka izay miseho. Ny "tanàna" ao amin'ny faminanian'ny Baiboly dia fanjakana, ary i Akana dia naka akanjo babyloniana. Ny akanjo, araka ny heviny ara-paminaniana, dia maneho toetra; koa amin'ny "andro farany," ny nanafenan'i Akana ilay akanjo babyloniana dia maneho faniriana miafina hanana ny toetran'i Babylona ara-panahy. Ny toetra, na sary, an'i Babylona ara-panahy no irin'i Etazonia rehefa ampiraisiny ny fiangonana sy ny fanjakana.

Noho ny fahafahan'ny tanoran'ny hetsika Millerita ho voantso ho amin'ny Ady An-trano, ary noho ny fahafantarana fa ilaina ny fandaminana, dia niditra tamin'ny fifamatorana ara-dalàna tamin'ilay

firenena manankarena izay tsy tokony hitovizany na hifangaroany mihitsy ireo mpitarika ny hetsika. Na dia ny Lalàm-panorenan'izany firenena manankarena izany aza dia nametraka fa tsy nilaina velively ny hifamatoran'ny fiangonana amin'ny fanjakana. Nisy anaram-piangonana nandritra ny vanim-potoana Millerita izay mbola misy mandraka ankehitriny; ary ny sasany amin'ireny anaram-piangonana ireny dia tsy mbola niditra mihitsy tao amin'izany fifandraisana ara-dalàna amin'ny governemantan'i Etazonia izany, nefa ny safidiny tsy hanorina izany fifandraisana izany dia tsy mba nanakana azy ireo velively, na tamin'ny lafiny inona na tamin'ny lafiny inona, tsy handamina ny fiangonany tsirairay avy.

Ela ela taorian'ny niadian'i Josoa tamin'ny adin'i Jeriko, tamin'ny andron'i Ahaba, dia efa hadinon'ny vahoakan'Andriamanitra niodina ny fampitandremana rehetra momba ny fivadiham-pinoan'i Akana sy ny fandranganana an'i Jeriko. Elia nivavaka tamin'Andriamanitra, nangataka fa, raha ilaina, dia hampiharina Andriamanitra ny fitsarany mba hampibebaka ny olony. Rehefa manoratra ny teny farany ao amin'ny Testamenta Taloha i Malakia, dia apetraka ao anatin'ny tontolon-kevitra ny fikapohan'ny Tompo izao tontolo izao amin'ny ozona ny fampanantenana. Ny ozona mifandray amin'i Jeriko dia teo ambonin'izay olona rehetra hanorina indray an'i Jeriko. Ny ozona dia teo ambonin'izay rehetra, tahaka an'i Akana, maniry hatoky ny harena sy ny fanambinana mifandray amin'i Jeriko. Ny “fahotan'i” Akana dia maneho ny faniriana miafina sy tsy nohamasinina ao anaty, hitafy ny fitafiana babiloniana. Ny “ozona” kosa dia ho an'ny asa fanatanterahana ireny faniriana ao anaty ireny.

Ny hafatr'i Miller dia ny hafatr'i Elia ho an'ny androny, ary ny Ady an-trano no naneho ny fitsarana izay manaraka ny hafatr'i Elia. Teo afovoan'ny Ady an-trano tamin'ny taona 1863, ny Advantisma Millerita dia nanorina indray an'i Jeriko, araka ny ambaran'ny tsipiriany momba ny ozona nataon'i Josoa tamin'izay olona rehetra hanao izany.

Ary tamin'izany andro izany Josoa dia nampianiana azy ireo ka nanao hoe: Ho voaozona eo anatrehan'i Jehovah anie izay lehilahy hitsangana hanorina indray ity tanàna Jeriko ity; amin'ny lahimatoany no hametrahany ny fanorenany, ary amin'ny zandriny lahy no hananganany ny vavahadiny. Josoa 6:26.

Ny teny hoe “nampianiana” ao amin'ny didin'i Josoa dia sady fianianana no ozona. Voaozona ianao raha mandika ny didin'i Josoa, ary voatahy raha mitandrina ny fianianana. Ny teny nadika hoe “nampianiana” dia adika koa hoe “impito” ao amin'ny Levitikosy enina amby roapolo. Ny fianianana sy ny ozon'i Mosesy, araka ny anehoan'i Daniela azy ao amin'ny toko fahasivy, dia mifandray amin'ny fanorenana indray an'i Jeriko.

Eny, ny Isiraely rehetra dia nandika ny lalànao, dia tamin'ny niviliany mba tsy hankatoavany ny feonao; koa dia naidiny taminay ny ozona sy ny fianianana izay voasoratra ao amin'ny lalàn'i Mosesy, mpanompon'Andriamanitra, satria efa nanota taminy izahay. Daniela 9:11

Hoy Rahavavy White nanao hoe: “Tena hentitra tokoa Andriamanitra ny amin'i Jeriko, fandrao ho voasariky ny zavatra izay nivavahan'ny mponina ny vahoaka ka hiala amin'Andriamanitra ny fony.” Tena hentitra Andriamanitra tamin'ny fanatanterahana ny fandranganana an'i Jeriko, ary noho izany dia tena hentitra koa Izy tamin'ny firaketana ny fampitandremana asehon'i Akana.

Nandray fitandremana Izy tamin'ny firaketana ny ozona mifandray amin'ny fanorenana indray an'i Jeriko ary nitandrina koa tamin'ny famaritana ireo tetika araka an'Andriamanitra nampiasaina tamin'ny fampirodana ny manda.

Azo antoka indrindra fa Jesosy izany, amin'ny maha-Lehiben'ny tafiky ny Tompo Azy, no nandidy ny anjely hampirodana ny mandan'i Jeriko; ary tsy misy na inona na inona atao kisendrasendra ao amin'ny Tenin'Andriamanitra. Kanefa amin'ity tranga ity, ny mpaminanivavy dia milaza amintsika fa “tena nitandrina manokana ny amin'i Jeriko Andriamanitra.” Nandritra ny fito andro no nitondrana ny fiara fanekena nanodidina ny tanàna, ary ny andro iray dia taona iray ao amin'ny faminaniana. Izany foto-kevitra izany dia voarakitra teo am-piandohan'ireo efa-polo taona nirenirena tany an-efitra, ary tamin'ny faran'ireo efa-polo taona ireo dia nanodidina an'i Jeriko nandritra ny fito andro izy ireo.

Araka ny isan'ny andro izay nisavahanareo ny tany, dia efa-polo andro, andro iray ho taona iray, no hitondranareo ny helokareo, dia efa-polo taona; ary ho fantatrarao ny fanitsakitsahako ny teny fikasana. Nomery 14:34.

Nandritra ny fito andro no nitondrana ny fiara manodidina ny tanàna, ary tamin'ny andro fahafito dia nentina nanodidina ny tanàna “impito” izany. Manome vavolombelona ara-paminaniana roa izany fa i Jeriko dia mifandray amin'ny “impito” amin'ny fianianan'i Mosesy. Mpisorona ny olon'ny faneken'Andriamanitra, ary mpisorona fito no nitsoka trompetra fito.

Ianareo koa, tahaka ny vato velona, no aorina ho trano ara-panahy, ho fisoronam-piangonana masina, mba hanolotra fanatitra ara-panahy izay sitrak'Andriamanitra amin'ny alalan'i Jesosy Kristy. 1 Petera 2:5.

Ny trompetra dia maneho na hafatra fampitandremana, na fitsarana, na antso ho amin'ny fivoriana masina, arakaraka ny tontolon-kevitra isehoany. Amin'ny andro farany dia tsy maintsy tsofin'ny mpiambina ny trompetra, tahaka ny nitsofana azy tamin'ny tantaran'ny Millerita. Ny mpisorona dia maneho ireo mpiambina eo ambonin'ny mandan'i Ziona izay mitsoka trompetra, mampitandrina ny vahoakan'Andriamanitra ny amin'ny fitsarana ho avy, sady miantso io vahoaka io ihany koa ho amin'ny fivoriana masina.

Tsofy ao Ziona ny trompetra, ary manenoa fanairana eo an-tendrombohitro masina; aoka hangovitra ny mponina rehetra amin'ny tany, fa avy ny andron'i Jehovah, fa efa antomotra izany ... Tsofy ao Ziona ny trompetra, manamasina fifadian-kanina, miantsoa fivoriana masina; angony ny vahoaka, manamasina ny fiangonana, vorio ny loholona, angony ny zaza madinika sy izay mbola minono; aoka hivoaka avy ao an-tranony ny mpampakatra, ary ny ampakarina avy ao amin'ny efi-tranony. Aoka hitomany eo anelanelan'ny lavarangana fidirana sy ny alitara ny mpisorona, mpanompon'i Jehovah, ka aoka izy ireo hanao hoe: Iantrao ny olonao, Jehovah ô, ary aza atolotra ho fandatsana ny lovanao, mba hanjakan'ny jentilisa aminy; nahoana no holazainy eny amin'ny firenena hoe: Aiza Andriamaniny? Joela 2:1, 15–17.

Ny hafatry ny trompetra dia ny hafatr'i Elia. Ny fampiasana samihafa rehetra ny teny hoe “fito” ao amin'ny Josoa toko fahenina dia ilay teny ihany, na teny avy amin'io fototeny io, izay nadika hoe

“impito” ao amin’ny Levitikosy enina amby roapolo. Kanefa ny lovia feno angano zarain’ireo teolijiana laodiseana dia milaza fa ny teny nadika hoe “impito” ao amin’ny Levitikosy enina amby roapolo dia maneho ihany ny fahafenoan-kery, na fahatanterahana, na fiovaovana adala hafa amin’ny fandavan’izy ireo fa marina i Miller tamin’ny nampiharany sanda isa tamin’ily teny nadika hoe “impito.” Ny mpisorona dia nitarika ny vahoaka nanodidina ny tanàna impito, fa tsy hoe nanodidina an’i Jeriko tamin’ny fomba feno na tanteraka. Ny teny nadika hoe “impito” dia maneho sanda isa!

Tao Jeriko, rehefa niantsoantso mafy ny vahoaka, izany dia naneho ny antso mafy ataon’ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina, izay voakapa avy tamin’ny tendrombohitra tsy tamin-tanana ao amin’ny Daniela toko faharoa, ka namely sy namaky ho potipotika ilay sariolona.

Ary amin’ny andron’ireo mpanjaka ireo no hananganan’Andriamanitra ny lanitra fanjakana izay tsy ho levona mandrakizay; ary ny fanjakana dia tsy hafovy ho an’ny firenena hafa, fa hanorotoro sy handringana ireo fanjakana rehetra ireo, ary hijoro mandrakizay izy. Satria hitanao fa nisy vato voakapa avy tamin’ny tendrombohitra nefa tsy tamin-tanana, ary izany no nanorotoro ny vy, ny varahina, ny tanimanga, ny volafotsy ary ny volamena; Andriamanitra lehibe no nampahafantatra tamin’ny mpanjaka izay ho avy any aoriana; ary ny nofy dia marina, ary ny heviny dia azo antoka. Daniela 2:44, 45.

Nitanisa Andriamanitra tamin’ny fanononana ireo metaly sarobidy izay hita tao Jeriko ho volamena sy volafotsy ary varahina sy vy. Ara-paminaniana, ny tanimanga dia maneho ny vahoakan’Andriamanitra, araka ny asehon’i Rahaba ho tandindona azy. Jeriko dia maneho ny fiafaran’ny fanjakana rehetra eto an-tany mandritra ny antso mafy ataon’ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina.

Fa ny volafotsy rehetra sy ny volamena ary ny fanaka varahina sy vy dia voatokana ho an’i Jehovah; hiditra ao amin’ny rakitry Jehovah ireo. Josoa 6:19.

I Jeriko dia maneho ny asan’ny fandresena ny Tany Nampanantenaina, izay tandindon’ny asan’ily fihetsiketsehana mahery vaikan’ny anjely fahatelo. Izany asa izany dia ahitana fampitandremana, ozona, ary ny famonjena ireo izay ivelan’ny fisoronana, araka ny asehon’i Rahaba, ilay vehivavy janga.

Ny “ozona” ara-paminaniana nataon’i Josoa dia tanteraka tatỳ aoriana tamin’ny andron’i Ahaba sy Elia. Ny ozona manohitra ny fanorenana indray an’i Jeriko dia nahitana faminaniana mazava fa izay lehilahy hanao izany dia hamoy ny zanany faralahy rehefa manangana ny vavahadin’i Jeriko izy, ary hamoy ny zanany lahimatea rehefa mametraka ny fanorenany. Tamin’ny andron’i Elia, Hiel Betelita no nanatanteraka izany faminaniana izany, ka maty ny zanany faralahy rehefa nanangana ny vavahady izy ary maty ny zanany lahimatea rehefa nametraka ny fanorenany. Ny “ozona” izay mifandray amin’ny hafatr’i Elia dia nasehon’ny asan’ny fanorenana indray an’i Jeriko.

Indro, Izaho haniraka an’i Elia mpaminany ho aminareo alohan’ny hahatongavan’ily andro lehibe sy mahatahotra an’i Jehovah; ary hampodiny amin’ny zanaka ny fon’ny ray, ary amin’ny rainy kosa ny fon’ny zanaka, fandrao ho avy Aho ka hamely ny tany amin’ny ozona.

Malakia 4:5, 6.

Ny ozon'ny tantara Millerita izay nifandray tamin'ny hafatr'i Elia nentin'i Miller dia efa nambaran'i Josoa mialoha, ary tanteraka tamin'ny andron'i Elia sy Ahaba.

Tamin'ny androny no nanorenan'i Hiela Betelita an'i Jeriko; tamin'i Abirama lahimatoany no nametrahany ny fanorenany, ary tamin'i Segoba zandriny indrindra no nananganany ny vavahadiny, araka ny tenin'i Jehovah izay nambarany tamin'ny alalan'i Josoa, zanak'i Nona. 1 Mpanjaka 16:34.

Ny ozon'ny fanorenana indray an'i Jeriko dia tsy azo sarahina amin'ny fanehoana ny hery izay nasehon'Andriamanitra tamin'ny nampianjerany ny mandan'i Jeriko. Hoy Rahavavy White: “Ireo izay nomeny voninahitra manokana tamin'ny fahitany maso ireo fanehoam-pahagagana miavaka amin'ny heriny, tahaka ny nataon'ny Isiraely fahiny, nefa mbola sahy tsy hiraharaha ny toromarika mazava nataony, dia ho tratan'ny fahatezerany.” Ny Millerita dia vao avy nandray anjara tamin'ny fanehoana ny herin'Andriamanitra izay nahatratra ny tampony tamin'ny Antso Mamatonalina, kanefa nolaviny ny fianianan'i Mosesy momba ireo impito, izay ambaran'i Daniela koa ho ozon'i Mosesy.

Ny anarana dia tandindon'ny toetra ao amin'ny Tenin'Andriamanitra, ary ny anaran'ilay lehilahy izay nanorina indray an'i Jeriko, mbamin'ny anaran'ny zanany lahimatoa sy ny zanany faralahy, dia tena manazava zavatra maro. Hiela dia midika hoe Andriamanitra velona, Andriamanitry ny hery, ka manondro fa mpanara-dia an'Andriamanitra velona i Hiela. Ny maha-Bethelita azy dia mampifandray azy amin'ny fiangonana. Abirama, lahimatoany, dia midika hoe rain'ny haavo, amin'ny hevitra hoe asandratra sy avoaka ambony. Ny zanany faralahy, Segoba, dia midika hoe avo sy manandratra ary mampiakatra ambony. Ireo anarana telo ireo dia samy maneho singa amin'ny toetran'Andriamanitra, nefa ao anatin'ny tontolon'ny faminaniana izay notanterahiny, dia maneho lehilahy iray izay nanandratra sy nanasandratra ny tenany ho ambonin'ilay Andriamanitra Tsitoha izay nampianjera an'i Jeriko. Ny “vavahady” ao amin'ny faminaniana dia maneho fiangonana iray.

“Ho an'ny fanahy manetry tena sady mino, ny tranon'Andriamanitra etỳ an-tany dia vavahadin'ny lanitra. Ny hiran'ny fiderana, ny vavaka, ary ny teny lazain'ireo solontenan'i Kristy, dia fomba voatendrin'Andriamanitra hanomanana vahoaka iray ho amin'ny fiangonana any ambony, ho amin'izany fanompoam-pivavahana ambony lavitra izany, izay tsy ahazoan-javatra mandoto miditra.” Testimonies, volume 5, 491.

Ny fiandohan'ny asa hanorina fiangonana dia nanomboka tamin'ny taona 1860, araka ny ambaran'ireo mpahay tantara Advantista tahaka an'i Arthur White, zafikelin'i Ellen White.

“Raha i Ellen White no efa nanoratra sy namoaka tamin'ny an-tsipiriany ihany momba ny filàna ny filaminana amin'ny fitantanana ny asan'ny fiangonana (jereo Early Writings, 97–104), ary raha i James White kosa no nitazona izany filàna izany teo anatrehan'ny mpino tamin'ny alalan'ny lahateny sy ny lahatsoratra tao amin'ny Review, dia niadana ny fiangonana tamin'ny fandrosoana. Izay efa naseho tamin'ny teny ankapobeny dia noraisina tsara; kanefa raha tonga tamin'ny fampiharana izany ho amin-javatra manorina dia nisy fanoherana sy

fitsipahana. Ny lahatsoratra fohy nosoratan'i James White tamin'ny volana Febroary dia nanaitra tsy vitsy hiala amin'ny fireharehan-tena milamindamina, ary ankehitriny dia be dia be ny resaka nandeha.”

“J. N. Loughborough, izay niara-niasa tamin'i White tany Michigan, no voalohany namaly. Ny teniny dia fanamafisana, nefa sady fiarovan-tena:

“‘Misy manao hoe: raha mandamina ianareo mba hitana fananana araka ny lalàna, dia ho tonga anisan'i Babylona ianareo. Tsia; fantatro fa misy fahasamihafana lehibe tokoa eo amin'ny maha-eo amin'ny toerana ahafahantsika miaro ny fananantsika araka ny lalàna sy ny fampiasana ny lalàna hiarovana sy hampiharana ny fomba fijerintsika ara-pivavahana. Raha diso ny miaro ny fananan'ny fiangonana, nahoana no tsy diso koa ho an'ny olon-tsotra ny mitana fananana ara-dalàna?—Review and Herald, 8 Martsa 1860.’”

“James White dia namarana ny fanambarany tao amin'ny Review, tamin'ny nametrahany teo anatrehan'ny fiangonana ny raharaha momba ny filàna fandaminana ny asa famoaham-boky, tamin'ireto teny ireto: ‘Raha misy manohitra ny soso-kevitrany, moa ve izy ireo mba hanoratra drafitra iray izay ahafahanay, amin'ny maha-vahoaka anay, miasa araka izany?’—Ibid., 23 Febroary 1860. Ny minisitry voalohany niasa tany an-tsaha ka namaly izany dia i R. F. Cottrell, tonian-dahatsoratra mpifandray matanjaka iray tao amin'ny Review. Ny fanehoan-keviny avy hatrany dia tena nandà tanteraka:”

“Nangatahin'i Rahalahy White ny rahalahy mba hiteny momba ny tolo-keviny hikajiana ny fananan'ny fiangonana. Tsy fantatro marina izay fepetra kasainy amin'izao soso-kevitra izao, nefa azoko fa ny hahazoana fiorenana ara-dalàna ho antokom-pivavahana araka ny lalàna no tiany hotratrarina. Raha ny amiko manokana, heveriko fa ho ratsy ny ‘hanao anarana ho antsika’, satria izany no fototra iorenan'i Babylona. Tsy heveriko fa hankasitrahan'Andriamanitra izany.—Ibid., 22 Martsa 1860.” Arthur White, Ellen G. White, boky 1, 420, 421.

Nanomboka ny ezak'i James White ho tonga fiangonana tamin'ny taona 1860, ary ny fiangonana dia asehon'ny “vavahady”. Izao no lazain'i Ellen White momba ny taona 1860.

“Tamin'ny taona 1860 dia niampita ny tokonam-baravarany ny fahafatesana, ka nanapaka ny rantsana zandriny indrindra tamin'ny hazo fianakavianay. Ilay kely Herbert, teraka ny 20 Septambra 1860, dia nodimandry ny 14 Desambra tamin'io taona io ihany.” Testimonies, boky 1, 103.

Tamin'ny taona 1863 dia namoy ny zanany lahimatoa koa ny Whites. Rehefa avy nilalao ka nafana loatra izy, dia niditra tao amin'ilay efitra izay nanomanana ny tabilao lamba, ary natory teo ambonin'ny lamba mbola mando sasany izay nampiasaina tamin'ny fanomanana ireo tabilao. Ny tabilao 1843 sy 1850 dia maneho ny fanorenana nisy ny hetsika Millerite. Ny tabilao novokarina tamin'ny 1863 kosa dia maneho fandavana ny “fito andro” ao amin'ny Levitikosy toka faha-26 araka izay naseho teo aloha teo amin'ny tabilaon'i Habakoka roa. Izy io dia manolotra hafatra fototra sandoka.

“Rehefa tonga tao Topsham tamin’ny Zoma 27 Novambra [1863] ny ray aman-dreny, dia hitany teo amin’ny gara fa niandry azy ireo ny zanany lahy telo sy i Adelia. Raha ny hita dia salama tsara avokoa izy rehetra, afa-tsy i Henry, izay voan’ny sery. Nefa ny Talata nanaraka, 1 Desambra, dia narary mafy tamin’ny pnemonia i Henry. Taona maro tatỳ aoriana, i Willie, zandriny faralahy, no namerina nanorina ny fitantarana:”

“Nandritra ny tsy fanatrehan’ny ray aman-dreniny, i Henry sy i Edson, teo ambany fanaraha-mason’i Rahalahy Howland, dia nafana fo niasa tamin’ny fametahana ireo tabilao teo ambonin’ny lamba, mba ho vonona hamidy. Niasa tao amin’ny trano fivarotana nohofana izy ireo, tokony ho sakana iray miala ny tranon’ny fianakaviana Howland. Tamin’ny farany dia nisy fotoana fitsaharana nandritra ny andro vitsivitsy azon’izy ireo, raha mbola niandry ireo tabilao halefa avy any Boston izy ireo.... Rehefa niverina avy nandeha lavitra teny amoron-drano izy [Henry], dia nandry sy natory tsy am-piheverana teo ambonin’ny lamba mando vitsivitsy izay nampiasaina hanohanana ireo tabilao taratasy. Nisy rivotra mangatsiaka niditra avy tamin’ny varavarankely misokatra. Niteraka sery mafy izany tsy fitandremana izany.” Arthur White, Ellen G. White, volume 2, 70.

Tamin’ny taona 1863, nifarana ny hetsika Millerita tamin’ny fananganana fiangonana iray sy ny fandavana ireo fahamarinana fototra aseho eo ambonin’ireo tabilao roa an’i Habakoka. Ny mpitarika lehibe, araka ny tandindon’i Hielà Betelita, dia efa nanomboka ny asa fametrahana ny vavahady tamin’ny taona 1860 ary namoy ny zanany faralahy noho izany. Tamin’ny taona 1863, ireo tabilao sandoka dia tonga ho toeram-pialan-tsasatra izay nandrianan’ny zanaka lahimatoa n’i Hielà. Voan’ny hatsiaka izy ka maty tamin’io taona io ihany. Ny fahafatesany dia nifandray mivantana tamin’ny fatoriany teo ambonin’ireo tabilao izay novokarina tamin’izany fotoana izany. Kanefa ny tabilao izay novokarina tamin’ny taona 1863 dia ny sandokan’ny fanorenana izay natsangan’i Elia, izay nasehon’i Miller.

Ny didin’i Josoa manohitra ny fanorenana indray an’i Jeriko dia nambara tamin’ny teny hoe “mampianiana.” Maneho fianianana sy ozona izany, ary io ihany no teny nadika hoe “impito” ao amin’ny Levitikosy enina amby roapolo. Izany no ozona manaraka ny hafatr’i Elia, ary izany ozona izany dia tanteraka tamin’ny 1860 sy 1863 raha ny Adventisma Millerita no nanorina indray an’i Jeriko tamin’ny fananganana fiangonana ara-dalàna sy ny fandavana ny vato mahatafintohina an’i Miller. Hielà dia Betelita, ka amin’ny lafiny ara-paminaniana dia manasongadina fa ny asan’i Hielà tamin’ny fanorenana indray an’i Jeriko dia asan’ny fanorenana fiangonana.

Ny “ozona” nataon’i Josoa dia nambara niaraka tamin’ny tantaran’ny adin’i Jeriko, ady izay tsy azo tantaraina raha tsy averimberina matetika ny filazana hoe “impito.”

Tamin’ny taona 1863, ny hafatra na ny “fianianana” an’i Mosesy, araka ny nasehon’i Elia, ary izay nosoloan’i William Miller tena, dia niteraka “ozona.” Samy nolavina na ny hafatr’i Mosesy na ny asan’i Elia. Niverina i Elia tamin’ny 1989, nefa tsy nampifandray indray tamin’i Mosesy raha tsy taorian’ny 11 Septambra 2001. Mbola mila arovana izany fanazavana izany, nefa tsy azo ihoarana mihitsy.

“Ny mpitandrina tsy nohamasinina dia miandany hanohitra an’Andriamanitra. Midera an’i Kristy sy ny andriamanitr’izao tontolo izao amin’ny fofonaina iray ihany izy ireo. Na dia milaza aza izy fa mandray an’i Kristy, dia i Barabasy no fihininy, ary amin’ny asany no ilazany hoe: ‘Tsy ity Lehilahy ity, fa Barabasy.’ Aoka izay rehetra mamaky ireto andalana ireto hitandrina. Satana dia efa nirehareha ny amin’izay hainy atao. Mihevitra izy fa hahavita handrava ny firaisan-tsaina izay nivavahan’i Kristy mba hisy ao amin’ny Fiangonany. Hoy izy: ‘Hivoaka aho ka ho fanahy mandainga hamitaka izay azoko fitahina, mba hanakiana sy hanameloka ary hanova ny marina ho lainga.’ Aoka ny zanaky ny fitaka sy ny vavolombelona mandainga hampiantranoin’ny fiangonana iray izay efa nahazo mazava lehibe sy porofo lehibe, dia handà ny hafatra nalefan’ny Tompo izany fiangonana izany, ka handray ny filazana tsy mitombina indrindra sy ny fiheverana diso ary ny teoria diso. Mihomehy ny hadalan’izy ireo Satana, satria fantany izay marina.”

“Maro no hijoro eo amin’ny polipitra misy antsika no hitana eo an-tanany ny fanilon’ny faminiana sandoka, izay nampirehetina avy tamin’ny fanilo afobe an’i Satana. Raha kolokoloina ny fisalasalana sy ny tsi-finoana, dia hesorina hiala amin’ny vahoaka izay mihevitra fa mahalala zavatra betsaka ny mpitandrina mahatoky. ‘Raha nahafantatra hianao,’ hoy Kristy, ‘dia hianao koa aza, amin’izao andronao izao, ny zavatra izay momba ny fihavananao! fa ankehitriny dia miafina amin’ny masonao izany.”

“Kanefa mijoro mafy ny fanorenan’Andriamanitra. Fantatry ny Tompo izay Azy. Ny mpanompo voamasina dia tsy mahazo manana fitaka eo am-bavany. Tsy maintsy ho mazava tahaka ny andro izy, afaka amin’ny pentina rehetra avy amin’ny ratsy. Ny fanompoana voamasina sy ny asa soratra voamasina dia ho hery amin’ny fampamirapiratana ny fahazavan’ny fahamarinana amin’ity taranaka miolakolaka ity. Fahazavana, ry rahalahy, fahazavana bebe kokoa no ilaintsika. Tsofy ny trompetra ao Ziona; ampandreneso ao amin’ny tendrombohitra masina ny fanairana. Angony ny tafiky ny Tompo, amin’ny fo voamasina, mba hihaino izay holazain’ny Tompo amin’ny olony; fa nampitomboiny ny fahazavana ho an’izay rehetra hihaino. Aoka izy ireo hitondra fiadiana sy ho voaomana, ary hiakatra ho amin’ny ady—ho famonjena ny Tompo hiady amin’ny mahery. Andriamanitra mihitsy no hiasa ho an’Israely. Hangina ny lela rehetra mandainga. Ny tanan’ny anjely no handrava ny teti-dratsy mamitaka izay amboarina. Tsy haharesy velively ny manda fiaron’i Satana. Hanaraka ny hafatry ny anjely fahatelo ny fandresena. Tahaka ny nandravan’Ilay Kapitenin’ny tafiky ny Tompo ny mandan’i Jeriko, dia toy izany no handresen’ny vahoakan’ny Tompo mpitandrina ny didiny, ary ho resy ny hery rehetra manohitra. Aoka tsy hisy fanahy hitaraina ny amin’ireo mpanompon’Andriamanitra izay tonga tany aminy nitondra hafatra avy any an-danitra. Aza mitady tsiny aminy intsony, ka manao hoe: ‘Mahery loatra ny fanambarany; mafy loatra ny fiteniny.’ Mety miteny mafy izy; nefa tsy ilaina va izany? Hampaneno ny sofin’ny mpihaino Andriamanitra raha tsy mety mihaino ny feony na ny hafany izy. Hotsarainy sy hofaiziny ireo izay manohitra ny tenin’Andriamanitra.”

“Satana dia nametraka ny fepetra rehetra azony natao mba tsy hisy zavatra ho tonga eo anivontsika amin’ny maha-vahoaka antsika ka hananatra sy hibedy antsika ary hamporisika antsika hanary ny fahadisointsika. Nefa misy vahoaka hitondra ny fiaran’Andriamanitra. Ny sasany hiala hivoaka avy eo anivontsika ka tsy hitondra ny fiara intsony. Kanefa tsy hahavita

hanao manda hanakanana ny fahamarinana ireo; fa handroso hatrany sy hiakatra hatrany izany mandra-pahatongan'ny farany. Tamin'ny lasa dia nanangana lehilahy Andriamanitra, ary mbola manana lehilahy vonona amin'ny fotoana mety Izy ankehitriny, miandry, efa voaomana hanao izay andidiany—lehilahy izay handalo hamakivaky ireo famerana izay tahaka ny manda voalalotra feta tsy voatono tsara ihany. Rehefa mametraka ny Fanahiny eo amin'ny olona Andriamanitra, dia hiasa izy. Hitory ny tenin'i Jehovah izy; hanandratra ny feony tahaka ny trompetra izy. Ny fahamarinana dia tsy hihena na ho very ny heriny eo an-tànany. Hasehony amin'ny vahoaka ny fandikan-dalàny, ary amin'ny taranak'i Jakoba ny fahotany.” Testimonies to Ministers, 409–411.